

[Ellen Strange Petersen.]

men ministeren udtrykker samtidig bekymring for, at standarden ud over landet ikke bliver ens. Det er det konservative folkepartis ønske, at man i så høj grad som muligt får det økonomiske ansvar lagt over på kommunerne i denne sag som i mange andre sager. Ministeren er inde på, hvilke minimumskrav der bør stilles til de kommunale instanser på dette område, så man får et ensartet niveau ud over landet. Jeg tror ikke, man kan få begge dele på én gang. Man må vælge mellem to principper. Enten skal staten bestemme det hele, fastsætte normerne og betale, hvad det koster, eller også skal man tro så meget på nærdemokratiets betydning, at man tør overlade til de lokale myndigheder at fastsætte normerne, og jeg vil opfordre ministeren til at tro så meget på det forslag, han selv har fremsat, at han i hvert fald prøver, hvordan det vil fungere. Det betyder, at så må man opgive at stille minimumskrav til kommunerne. Hvis staten ikke ophører med at stille minimumskrav om standard og normer, så vil kommunerne heller ikke høre op med at give staten skylden for, at udgifterne stadig stiger ude i kommunerne. Nærdemokrati må betyde, at man tør overlade større ansvar og selvbestemmelse til de kommunale myndigheder. Hvis de hellere vil have et rensningsanlæg end en udvidelse af bibliotekets funktioner, ja, så bør de have lov til det.

I § 1 i lovforslaget siges det, at folkebibliotekerne skal fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet ved vederlagsfrit at stille bøger og audiovisuelle samlinger til rådighed for voksne og børn og virke som informationscentraler. Mit parti har tidligere rejst det spørgsmål, om det er rimeligt at udlåne bøger gratis, og vi ønsker spørgsmålet overvejet igen. Det er hævdet fra anden side, at omkostningerne ved at opkræve lånegebyret er større end fortjeningen. Det lyder ikke helt overbevisende. Der må kunne findes former med mærker, klippekort el. lign., der ikke gør betalingen illusorisk. En ordning med blot et beskedent beløb pr. bog ville nok også bevirke, at folk ikke hentede så mange bøger hjem ad gangen, så der også derved fremkom en besparelse.

Men først og fremmest vil jeg gerne pege på de audiovisuelle samlinger. Det er utvivl-

somt både ønskeligt og rimeligt, at biblioteker foruden bøger også har en repræsentativ samling af grammofonplader, der f. eks. viser forskellige tiders musik, men det betyder jo ikke, at et bibliotek skal have ubegrænsede mængder af f. eks. beatplader, og det betyder ikke, at et bibliotek nødvendigvis skal kunne udlåne grammofonplader. Det må være tilstrækkeligt, at man på stedet kan få lejlighed til at høre plader, på samme måde som man kan læse aviser og tidsskrifter på biblioteket.

I denne forbindelse vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan bemærkningerne til § 1 skal forstås. Der står her, at betegnelsen audiovisuelle samlinger dækker såvel materialer som apparatur. Betyder det, at bibliotekerne også skal kunne udlåne f. eks. pladespillere, eller at disse blot skal kunne bruges på stedet?

I øvrigt vil vi meget gerne vide, hvad de hidtidige udlån af grammofonplader har kostet det offentlige. Der stjæles meget. Her tænker jeg ikke på de indbrud, der finder sted, dem må bibliotekerne søge at gardere sig imod i lighed med apotekernes bestræbelser på at holde indbrudstyve borte. Men jeg tænker på, at folk i visse tilfælde låner kostbare grammofonplader med hjem og afspiller dem på bånd. Det er ophavsretligt set en meget uheldig praksis. I kulturudvalget beskæftiger vi os jo også med disse problemer om ophavsret, og jeg synes nok, det er meget uheldigt, at man fra offentlige kilder, om man så må sige, kan tappe pladerne. Den enkleste måde at forhindre sådanne misbrug på vil være at stoppe udlånene, for jeg tror ikke, man ellers kan forhindre folk i at spille plader ind på bånd.

Staten har i øvrigt et ejendommeligt syn på grammofonplader. Først belægger man dem med en skat, der ud over momsens andrager $\frac{1}{6}$ af detailprisen. Det vil sige, at når grammofonplader skal sælges ude på det almindelige marked, så er det åbenbart en luksusvare, men når den kommer ind på et bibliotek, ja, så er den et stykke kulturelt materiale, der i kraft af offentlige tilskud skal udlånes gratis. Forstå det, hvem der kan! Grammofonpladeudlånet har som nævnt ubehagelige virkninger for producenter og ophavsmænd, og der kan i det lange løb ske en sådan forringelse af disses kår, at der ikke bliver privat fremstillede danske gram-